

Ontstaan van de Engelse kolonies (ca. 1580-1700)

Eerste Engelse pogingen

In de zestiende eeuw verkenden Spanjaarden en Fransen meerdere malen de Amerikaanse oostkust tussen Florida en Acadië. Zij waren daar niet van onder de indruk: te koud voor de tropische gewassen van Nieuw-Spanje en te warm voor de goede pelzen die in Nieuw-Frankrijk werden verhandeld. Dus konden de Engelsen aan het einde van de zestiende eeuw dáár hun slag slaan.

Het Spaanse beleid was vooral gericht op het stichten van een wereldrijk, waarvan de opbrengsten ten goede moesten komen aan het moederland. Het ging hen om het onderwerpen van de inheemse bevolking, niet om het overbrengen van grote hoeveelheden Spaanse kolonisten naar de nieuw veroverde gebieden. De eerste Engelse pleitbezorgers van ontdekkingsstochten naar de huidige Verenigde Staten zagen in kolonisatie juist een mogelijkheid om de toenemende armoede, landloperij en criminaliteit in Engeland zelf tegen te gaan in een tijd dat de bevolking sneller groeide dan de economie. Terwijl Engeland over een overvloedig aanbod aan goedkope arbeidskrachten beschikte, maar landbouwgrond schaars en duur was, bood de Nieuwe Wereld juist een enorme hoeveelheid onbewerkte grond, waarop ook producten konden worden verbouwd waarvoor het Engelse klimaat ongeschikt was. Dat kon de handelsbalans van Engeland met andere landen verbeteren. De Engelsen zouden metalen als goud en zilver en hoogwaardige tropische producten als suiker niet langer van Spanje hoeven te kopen als zij die van hun eigen kolonies konden betrekken.

In 1584 kreeg een van de belangrijkste voorstanders van Engelse kolonisatie in de Nieuwe Wereld, de schrijver en dichter Walter Raleigh, van de Engelse koningin Elizabeth I (1558-1603) het recht om een kolonie aan de Amerikaanse oostkust op te zetten, ten zuiden van de Fransen en ten noorden van de Spanjaarden, een gebied dat maar vast Virginia werd genoemd, naar de bijnaam van Elizabeth, *The Virgin Queen*. De eerste poging in 1585 om een dergelijke propriëtaire kolonie (*proprietary colony*) te vestigen op Roanoke Island, voor de kust van het huidige North Carolina, vond plaats met 107 louter mannelijke kolonisten. De kolonie was geen lang leven beschoren. In de winter wilden de lokale inheemsen de kolonisten niet langer van voedsel voorzien, omdat zij zelf te weinig hadden. Bij de eerste de beste gelegenheid keerden de uitgehongerde kolonisten terug naar Engeland. In 1587 zond Raleigh

een honderdtal nieuwe kolonisten uit, ditmaal bestaande uit mannen, vrouwen en kinderen. De bestemming was de oever van de noordelijker gelegen Chesapeake-baai, waar het land vruchtbaarder was. De ongeduldige bemanningsleden dumpten de kolonisten echter opnieuw op Roanoke, om zich vervolgens naar het Caribische gebied te spoeden om daar Spaanse zilverschepen aan te vallen. Vrijwel zeker zijn de mannelijke kolonisten vervolgens door de lokale inheemsen gedood en de vrouwen en kinderen in hun stam opgenomen. In ieder geval was de kolonie verlaten toen een volgende expeditie, vertraagd door een aanval van een Frans piratenschip, het eiland in 1590 weer bereikte.

De zuidelijke kolonies

Virginia: tabak als bron van rijkdom. Nadat de nieuwe koning James I (Jacobus I, 1603-1625) in 1604 vrede met Spanje had gesloten, waren de Engelsen minder beducht voor Spaanse aanvallen in geval zij kolonies in Noord-Amerika gingen opzetten. De Engelse kroon was echter te armlastig om zelf een koloniaal avontuur te financieren. In plaats daarvan verleende de koning in 1606 een vergunning of handvest (*charter*) aan een groep investeerders van de tot dat doel opgerichte Virginia Company om kolonies in Noord-Amerika op te zetten tussen de 34e en 41e breedtegraad, ruwweg tussen de huidige staten North Carolina en Connecticut.

In december van dat jaar voeren drie schepen met 144 mannelijke kolonisten de oceaan over. Hiervan bereikten 105 overlevenden vijf maanden later de Chesapeake-baai, waarna zij nog zo'n honderd kilometer landinwaarts over een rivier voeren, om uit het zicht van de Spanjaarden te blijven. Aldaar zetten zij hun kampement op dat zij naar hun koning Jamestown noemden. De kolonisten waren veelal dakloze landlopers en kleine criminelen die onder dwang naar Virginia waren gestuurd en onvoldoende landbouwkennis hadden om zichzelf in leven te kunnen houden. Omdat ze in de zomer te weinig maïs verbouwden, dreigde in de wintermaanden de hongerdood. Nieuwe aanvoer verging het niet veel beter. Terwijl in 1616 zo'n 1700 mensen naar Virginia waren gebracht, waren daarvan door sterfte en terugkeer nog maar zo'n 350 over.

De brede kustvlakte waar de kolonisten aan land kwamen, was het leefgebied van ongeveer 24.000 inheemsen, verdeeld over zeker dertig stammen of naties, maar verenigd doordat zij Powhatan als hun gemeenschappelijk opperhoofd (*sachem*) erkenden en een Algonkische taal spraken, een taal genoemd naar het Algonkinvolk dat vooral in het noordoosten van Noord-Amerika woonde. Deze inheemsen bekeken de eerste Engelse kolonisten met wantrouwen. Enerzijds waren zij zeer geïnteresseerd in het gereedschap en de metalen wapens die de Engelsen meebrachten, anderzijds kenden zij inmiddels de verhalen van de wreedheden die de Europeanen begingen. De

Engelsen probeerden hen als onderdanen te assimileren, niet door het sturen van missionarissen zoals de Spanjaarden en Fransen eerder hadden gedaan, maar door hen een rol te geven in hun economisch bestel. Dat betekende overigens niet veel meer dan dat de inheemse bevolking het benodigde voedsel moest produceren, zodat de kolonisten zoveel mogelijk naar goud konden zoeken. Een en ander leidde meer dan eens tot onderlinge vijandigheden omdat de kolonisten er nauwelijks aandacht voor hadden dat de lokale bevolking zelf maar net genoeg te eten had. Bij gebrek aan succes wankelde de Company dan ook richting faillissement. Zij wist dit louter te voorkomen dankzij twee belangrijke ontwikkelingen.

De eerste was dat de kolonisten leerden tabak te verbouwen. Tabak was in Engeland en op het vasteland van Europa enorm populair geworden. Het werd tot dan toe bijna uitsluitend geproduceerd door Spaanse tabaksplantages in het Caribische gebied omdat het een lang, heet en vochtig groeiseizoen nodig had. Vanwege de bijna permanente oorlog met Spanje was voor de Engelsen een regelmatige aanvoer van dit genotmiddel echter hoogst onzeker. Tabak werd al eeuwenlang ook door de inheemse bevolking van Virginia verbouwd, maar dat was een voor Europeanen minder in de smaak vallende variant. Nadat een kolonist genaamd John Rolfe in 1612 was gaan experimenteren met zaden uit Trinidad, kreeg Virginia een koloniaal handelsproduct in handen, waarvoor Europese consumenten hoge prijzen wilden betalen. De verkoopprijs van tabak in Engeland was wel vijf tot tien keer hoger dan de productiekosten ervan in Virginia. Rolfe stapte in 1614 in het huwelijksbootje met Pocahontas, de favoriete dochter van opperhoofd Powhatan. Zij was een jaar eerder door kolonisten ontvoerd en had zich daarna tot het christendom bekeerd. De Virginia Company zag de publicitaire mogelijkheden en bracht Rolfe en Pocahontas in 1616 naar Engeland om meer investeringen en kolonisten voor de kolonie te genereren. Het tweetal werd onthaald als celebrity's. Pocahontas werd in Engeland echter ziek en stierf in maart 1617, waarschijnlijk niet ouder dan eenentwintig jaar. Rolfe keerde terug naar de kolonie, waar hij hertrouwde.

Als tweede maatregel trok de Company zich terug als directe werkgever en kregen de kolonisten het land dat zij bewerkten in privébezit (tegen betaling van een vergoeding aan de Company). Elk gezelschap dat zijn eigen overtocht kon bekostigen kreeg in de kolonie twintig hectare per volwassen lid, niet alleen de gezinsleden, maar ook de eventueel meegebrachte *indentured servants* (contractarbeiders). Dat waren kolonisten die te arm waren om zelf hun trans-Atlantische overtocht te betalen en zich meestal voor een periode van vier tot zeven jaar verplichtten om onbezoldigd voor een tabaksplanter te gaan werken op basis van kost, inwoning en kleding. Als zij aan het einde van hun contractperiode nog leefden, waren zij vrij. In de eerste helft van de zeventiende eeuw kregen zij als *freedman* ook nog een stuk grond van twintig hectare mee.